

Aktuální otázky hospodaření obcí

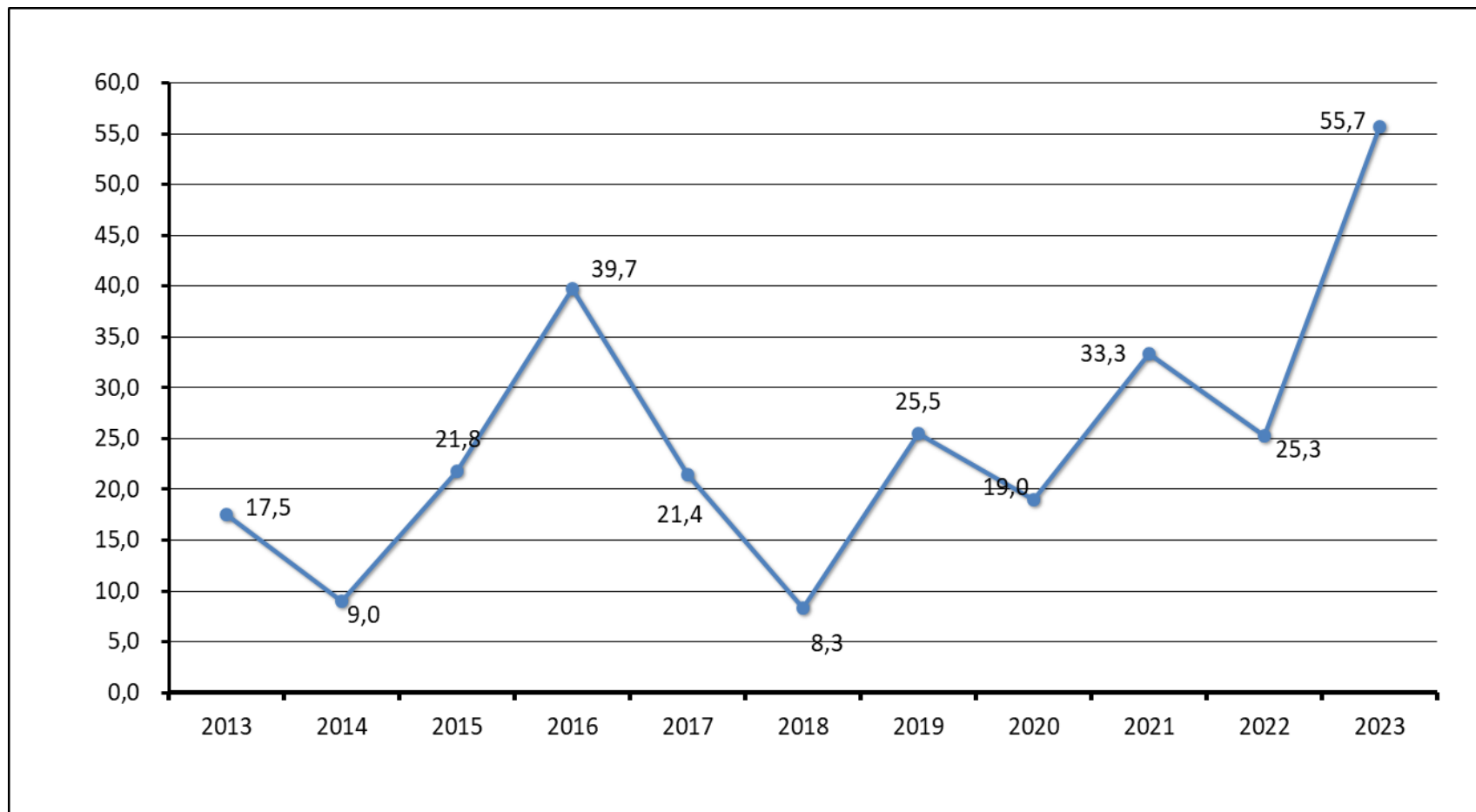
Výsledky hospodaření obcí

Vývoj ekonomiky a výhled na rok 2024

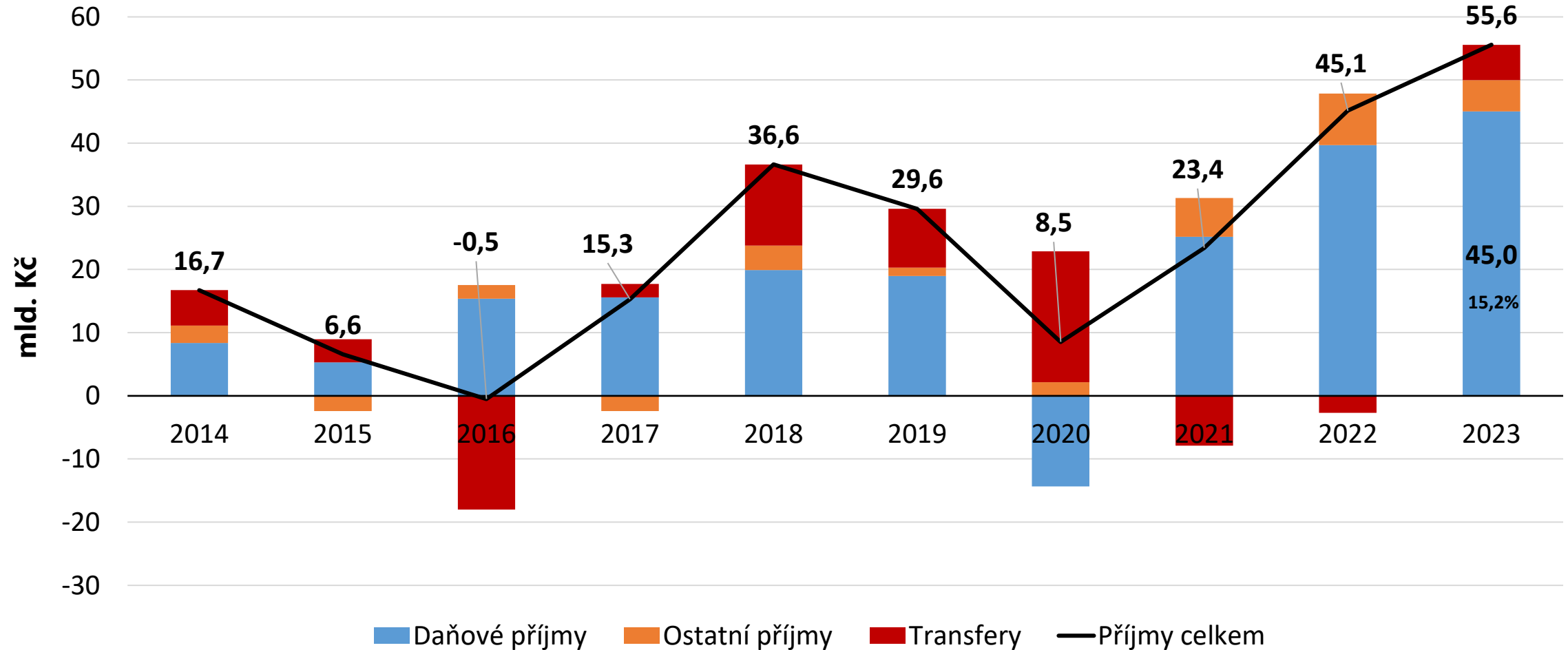
Vládní návrh změny zákona č. 243/2000 Sb.

V roce 2023 měly obce rekordní přebytek hospodaření ve výši 55,7 mld. Kč

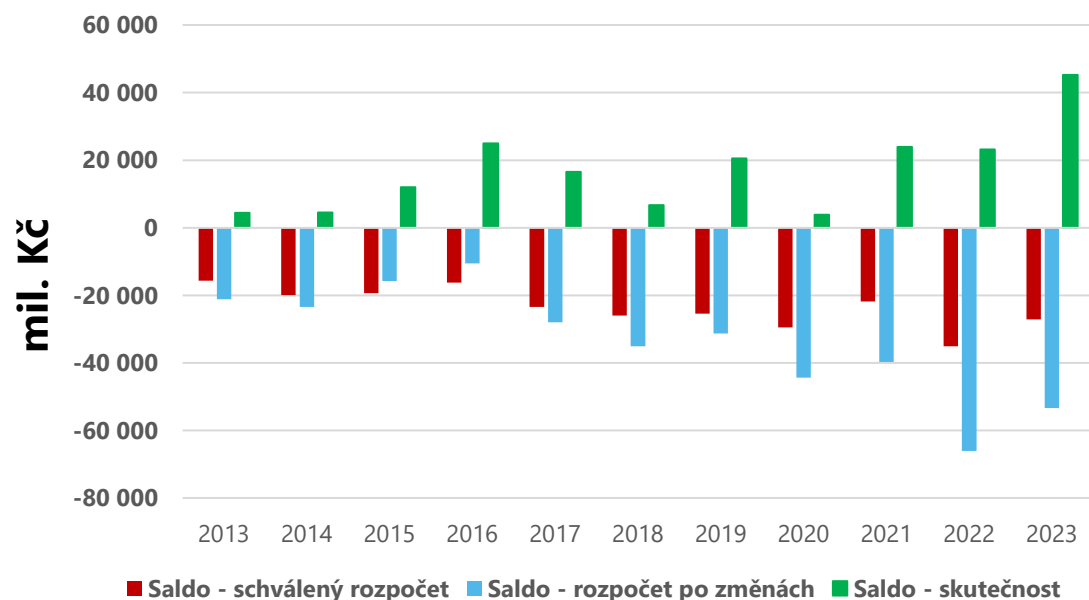
Přebytek byl důsledkem silného meziročního růstu daňových příjmů obcí

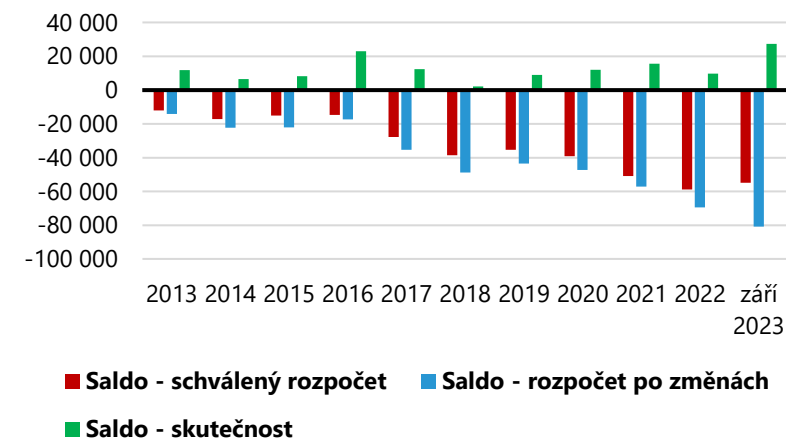
K vysokým přebytkům přispívá restriktivní rozpočtová politika

- obce a kraje pravidelně rozpočtují deficit a na konci roku vykazují přebytek
- rozpočty na začátku roku navozují dojem, že na investice není dost prostředků

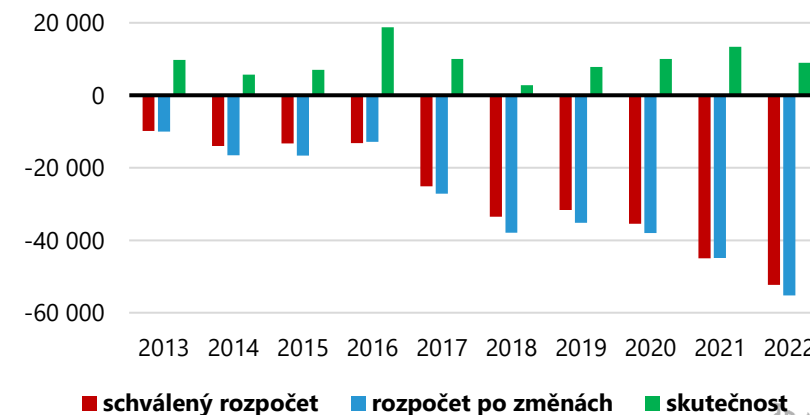
kraje a hl. m. Praha

obce bez statut. měst

statutární města

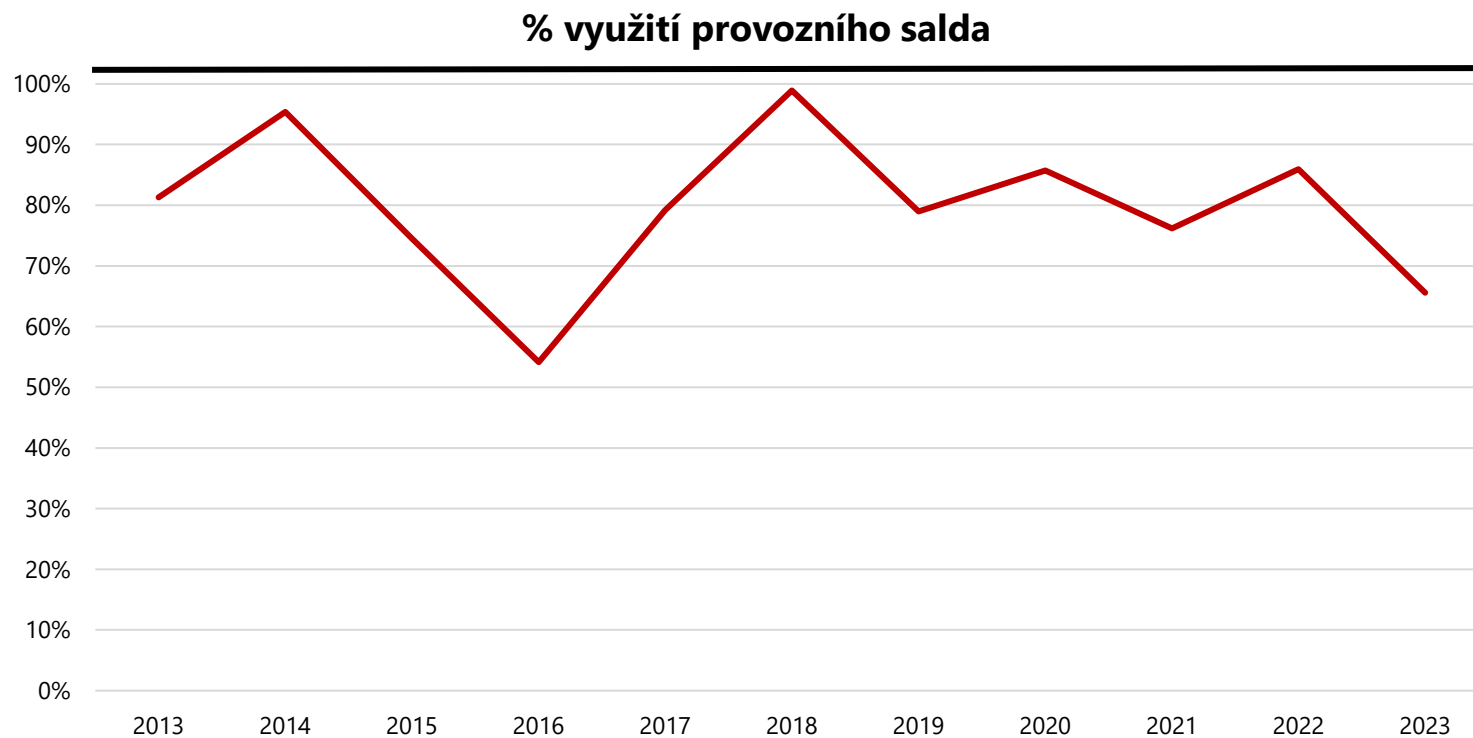

Zdroj: IISSP, výpočty MF

Restriktivní rozpočtová politika vedla k prohloubení nízké investiční aktivitě obcí (zejména větších měst)

- za poslední dekádu obce nevyužily na investice **196 mld. Kč**
- **124 mld. Kč** (63 %) z toho připadá na Prahu
- finance přestávají být limitujícím faktorem rozvoje obce

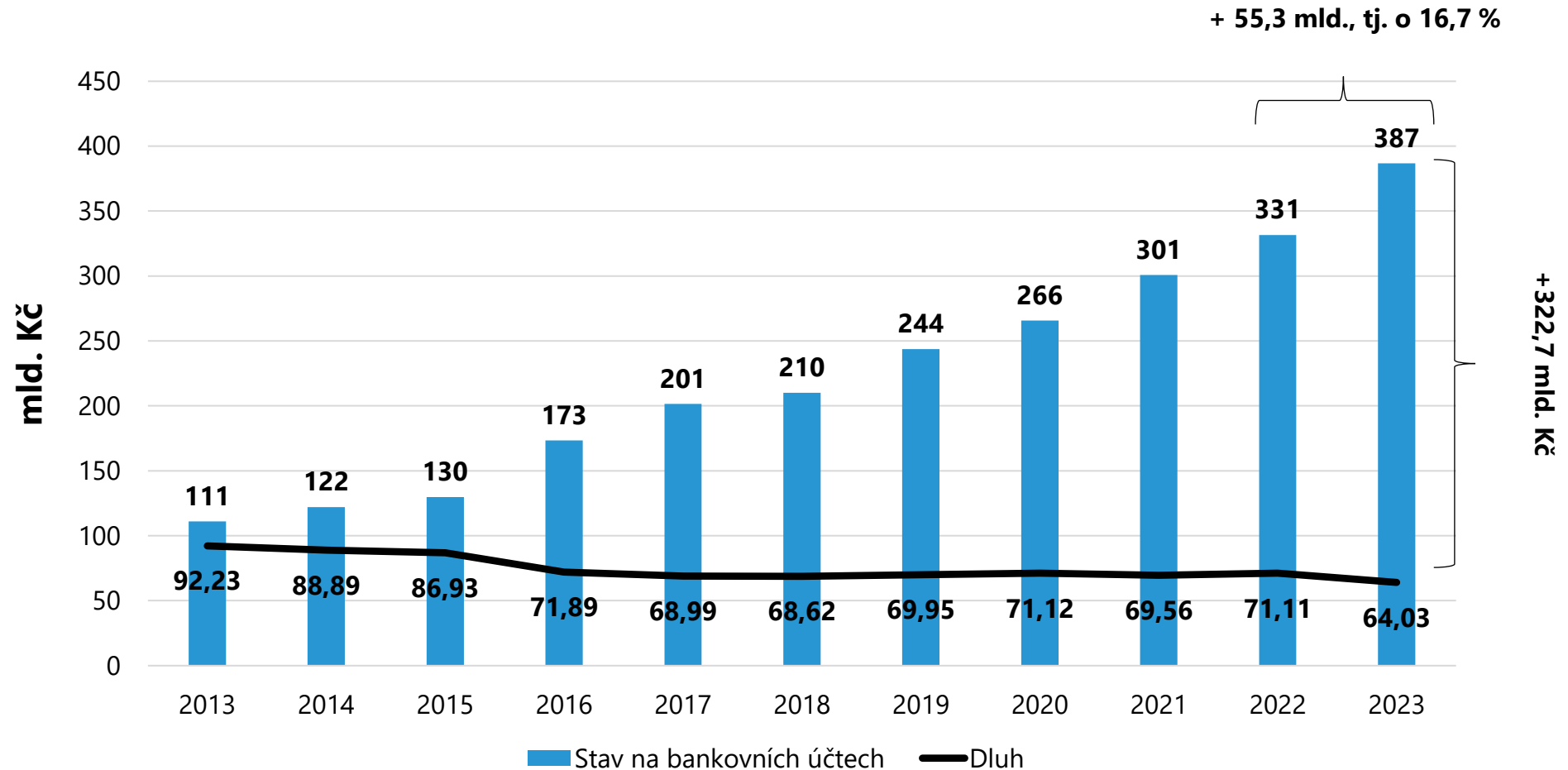

Zdroj: *IISSP, výpočty MF*

... a ke kumulaci prostředků na účtech obcí (vč. PO)

- **zůstatky** se během 10 let **ztrojnásobily**
- zůstatky převyšují dluh o **323 mld. Kč**

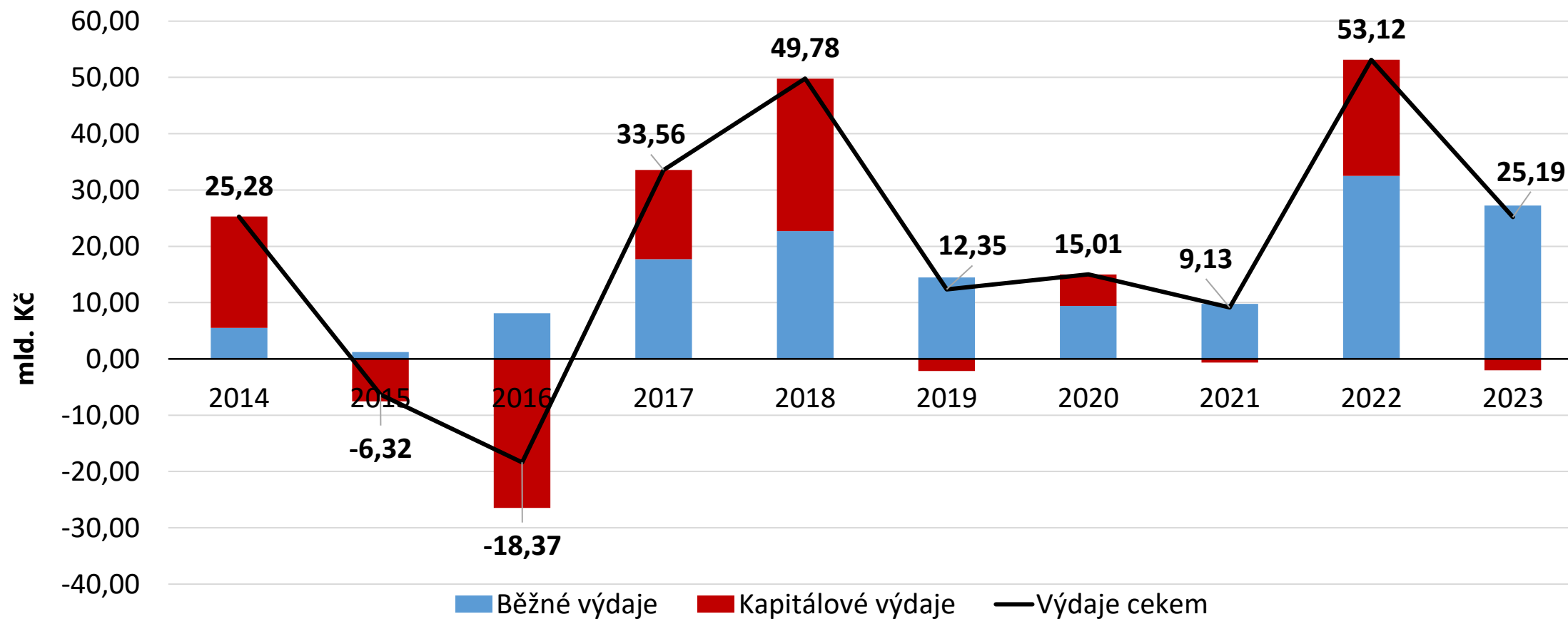

Zdroj: IISSP, výpočty MF

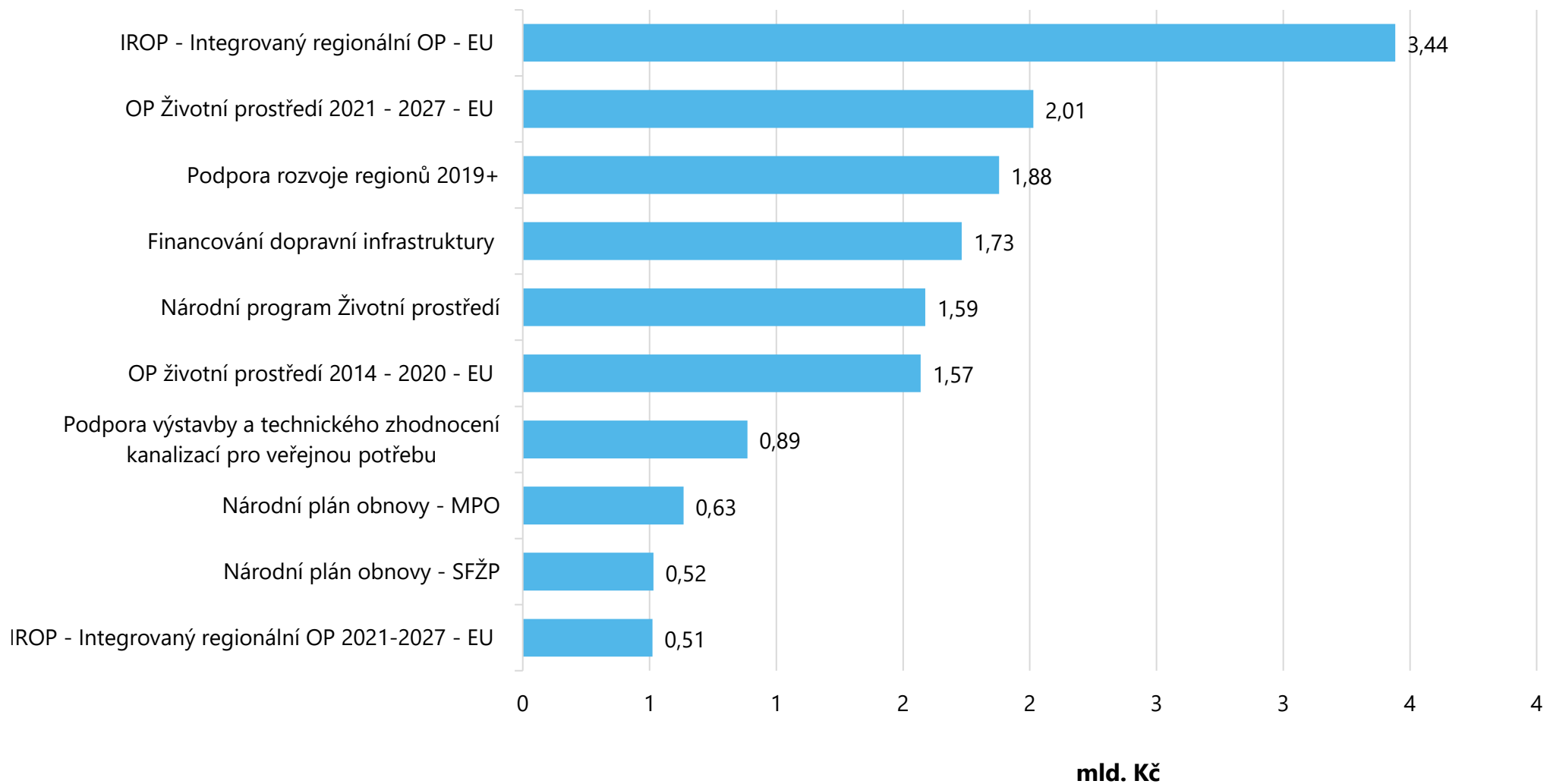

Provozní výdaje rostly pomaleji než vloni a investice přes prudký nárůst daní klesly

meziroční změny

Nejvýznamnější investiční transfery přijaté obcemi v roce 2023

Předpoklady finanční prosperity obcí

- zavedení **finanční reality** vybraných adresných služeb zejména.:
 - odpady = 1200 Kč/obyvatele nebo 1 Kč na kg
 - vodné a stočné > 120 Kč na m³
 - nájmy – u bytů zpravidla vyšší než 120 Kč/m², ze zákona povinné tržní nájemné, pokud není dán vážný veřejný zájem
 - vaření ve školních jídelnách pouze pro děti, když existují privátní restaurace
- **zohledňovat inflaci** (všude valorizace o inflaci, ideálně ročně)
- přijetí **daňové odpovědnosti** – stát umožnil obcím získat peníze na rozvoj a zhodnocovat majetek vlastníkům, ale obce se dosud většinou daňové odpovědnosti zříkaly.
 - místní koeficienty DNV
 - ideálně alespoň **3**, pro vybrané lokality **5** (průmysl, podnikání, továrny, sklady, chemičky, elektrárny, apod.) či **jednotlivé nemovitosti** (*kauza Řepov a rozhodnutí ÚS*)

Doporučení pro finanční řízení

- znát a využívat **finanční potenciál** obce
- **nefixovat se na dotace**, pokud nejde o zásadní věci (kanalizace/voda)
- **pracovat s delším časovým úsekem**, rozpočet je málo platný, vhodnější je finanční výhled
- nebát se **investičních úvěrových rámců**
- **plán rozvoje** propojený s financemi je zásadní
- připravovat a realizovat **ambiciózní projekty**
- **zlepšit strukturu rozpočtu**, pracovat s výhledem a **omezit zbytečnou byrokracii** (podrobný rozpočet (paragrafy a položky) je k ničemu a přináší jen byrokracii)

Předpoklady zdravého rozpočtu

- **Realita** – rozpočet by měl odpovídat očekávané realitě
- **Likvidita** – musí být zajištěna finanční likvidita plánovaných výdajů
- **Realistické a úplné příjmy** – příliš nepodhodnocovat daně, rozpočtovat provozní dotace, počítat s nedaňovými příjmy
- **Provozní saldo** alespoň 25 % běžných příjmů (ideálně kolem 10 tis. Kč na obyvatele)
- **Výše oprav a investic ambiciózní** – ale realistická, plus vědět zda mohu budovat nový majetek a kolik by mělo jít na opravy (vyjdu např. z odpisů)
- **Rezervy rozpočtu** – dostatek ale nikoliv přehršel

Neblokujte finance na projekty v rozpočtu zbytečně

- není třeba v rozpočtu blokovat finance na nevysoutěžené projekty
- skutečnost, že v rozpočtu nejsou zajištěny prostředky ke krytí finanční operace, není překážkou pro provedení předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku
- pokud v čase schvalování budoucí finanční operace (vyhlášení veřejné zakázky, resp. uzavření smlouvy s dodavatelem) nejsou zajištěny finanční prostředky k jejímu krytí (míněno, že nejsou zahrnuty v rozpočtu), může správce rozpočtu schválit operaci
- správce rozpočtu stanoví **omezující podmínky** provedení finanční operace (tj. zajištění finančních prostředků). Tyto prostředky může obec zajistit např. použitím peněžních prostředků na svých bankovních **účtech nebo úvěrem**

Výhled na rok 2024

Hlavní makroekonomické indikátory – duben 2023

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2023	2024
								Aktuální predikce	Minulá predikce	
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 791	5 709	6 109	6 787	7 344	7 657	8 032	7 351	7 640
	<i>růst v %, b.c.</i>	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,2	4,3	4,9	8,3	3,9
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,3	1,4	2,6	-0,6	1,2
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	2,7	-7,2	4,1	-0,6	-3,1	2,7	3,5	-3,2	2,6
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	2,5	4,2	1,4	0,3	3,5	1,6	2,2	3,1	1,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	5,9	-6,0	0,8	3,0	4,0	2,2	2,4	2,0	1,2
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	0,0	-0,4	-3,6	0,9	2,6	0,2	0,4	1,7	0,7
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,3	-0,9	4,8	0,9	-3,3	-1,0	-0,5	-2,0	-1,4
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	3,9	4,3	3,3	8,5	8,6	2,9	2,2	8,9	2,8
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	2,8	3,2	3,8	15,1	10,7	2,7	2,4	10,7	3,1
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	0,2	-1,7	0,4	1,5	0,8	0,4	0,2	0,8	0,5
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,0	2,6	2,8	2,2	2,6	2,8	2,7	2,6	2,8
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	7,8	0,1	5,9	9,3	7,9	6,8	5,5	8,4	6,6
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	0,3	2,0	-2,8	-4,9	0,4	0,6	0,7	-0,2	0,4
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	0,3	-5,8	-5,1	-3,2	-3,3	-2,3	-2,1	-3,6	-2,2
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	30,0	37,7	42,0	44,2	44,0	45,5	46,4	43,7	45,6
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		25,7	26,4	25,6	24,6	24,0	25,1	24,7	24,0	24,4
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	1,5	1,1	1,9	4,3	4,4	3,7	3,4	4,4	3,8
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	64	42	71	101	82	84	78	82	78
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	1,6	-6,2	5,9	3,5	0,5	0,5	1,4	0,5	0,7

Celostátní inkaso daní – duben 2024

Daně: DPH, DPFO, DPPO						Duben 2024	
<i>mld. Kč</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Graf
1. Q	195,05	204,26	178,10	201,68	233,32	256,00	
2. Q	412,03	355,75	387,72	463,34	528,36		
3. Q	630,62	579,03	603,19	706,42	819,54		
4. Q	861,12	818,72	836,86	967,04	1 115,73		
<i>Duben</i>	<i>246,39</i>	<i>235,59</i>	<i>222,06</i>	<i>262,13</i>	<i>300,22</i>	<i>323,36</i>	

Meziroční rozdíl: 23,14 mld. Kč

Meziroční index: 107,7%

Predikce vybraných daňových příjmů obcí

OBCE (mld. Kč) vč. Prahy	2023	predikce 2024			predikce 2025			predikce 2026			predikce 2027		
		2024	2024-23	2024/23	2025	2025-24	2025/24	2026	2026-25	2026/25	2027	2027-26	2027/26
DPH	146,6	148,3	1,7	1,2%	152,1	3,8	2,6%	158,8	6,7	4,4%	164,3	5,5	3,5%
DPPO (sdílená část)	80,9	76,0	-4,9	-6,1%	77,4	1,4	1,8%	78,6	1,2	1,6%	80,4	1,8	2,3%
DPFO celkem	63,5	65,2	1,7	2,7%	67,9	2,7	4,1%	71,6	3,7	5,4%	75,6	4,0	5,6%
DPFO-zvl.sazba	11,3	9,7	-1,6	-14,2%	8,6	-1,1	-11,3%	8,6	0,0	0,0%	8,7	0,1	1,2%
DPFO- placená poplatníky (z příznání)	3,9	3,8	-0,1	-2,6%	4,6	0,8	21,1%	4,8	0,2	4,3%	4,9	0,1	2,1%
DPFO-placená plátcí celkem	48,3	51,7	3,4	7,0%	54,7	3,0	5,8%	58,2	3,5	6,4%	62,0	3,8	6,5%
DNV	12,5	22,7	10,2	81,6%	23,4	0,7	3,1%	24,0	0,6	2,6%	25,0	1,0	4,2%
DHH (sdílená část)	2,1	3,6	1,5	71,4%	3,9	0,3	8,3%	4,2	0,3	7,7%	4,4	0,2	4,8%
CELKEM	305,6	315,8	10,2	3,3%	324,7	7,9	2,8%	337,2	11,6	3,8%	349,7	11,3	3,7%

Pozn.: Praha je uvedena v sloupcích „kraje“ i „obce“ podle jejího podílu na RUD

Legislativní okénko

Daň z nemovitých věcí

specifika pro rok 2025

- **obecně závazná vyhláška** (neadresná)
 - obec
 - jednotlivé katastrální území
 - jednotlivý městský obvod nebo městská část
 - jednotlivá skupina nemovitých věcí (např. rekreační budovy) (nahrazuje koeficient „1,5“)
- **opatření obecné povahy** (adresné; chybí určitá míra obecnosti)
 - **jednotlivá nemovitá věc**

Daň z nemovitých věcí

specifika pro rok 2025

- pokud stávající platná **OZV** vymezuje koeficient pro jednotlivé nemovité věci, je nutné **nově** schválit **OOP**
- **pozbývá platnosti koeficient „1,5“** – nutno nahradit místním koeficientem
- ruší se možnost snížit velikostní koeficient (není nutno kvůli tomu OZV novelizovat)

Podrobněji viz web Finanční správy:

- <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace- stanoviska-a-sdeleni/2024/zmeny-v-koeficientech-u-dnv-2025>

Daň z nemovitých věcí

mojedaně

DAŇOVÝ PORTÁL > DNE - VYHLEDÁNÍ KOEFICIENTŮ

Vyhledávání koeficientů pro podání k dani z nemovitých věcí

Zdaňovací období:

2024

Název katastrálního území:

Kód:

Název obce:

Pozemek Stavba nebo jednotka

Předmět daně:

Kód souboru lesních typů:

Parcelní číslo:

 /

Typ parcely:

VYHLEDAT

https://adisspr.mfcr.cz/dpr/adis/idpr_reg/dne/koef/vyhledani.faces

**Navrhované změny v rozpočtovém
určení daní ve vztahu k obcím
(sněmovní tisk 701)**

Aktuálně vládou navržené a zvažované změny v RUD

- nový krajský model RUD
- změna zdroje dat pro stanovení počtu obyvatel
- převedení prostředků na financování nepedagogické práce **(NPP)** a ostatních neinvestičních výdajů **(ONIV)** do RUD

Novela zákona o RUD – stav schválený vládou

Vnitřní parametry nového modelu RUD krajů:

▪ Počet obyvatel kraje	40 %
▪ Počet kilometrů silnic II. a III. třídy	20 %
▪ Rozloha kraje	13 %
▪ Podíl počtu obcí v kraji k rozloze území kraje (bez Prahy)	8 %
▪ Vyrovnávací koeficient (pro kraje bez Prahy)	7 %
▪ Počet výjezdových základen ZZS v kraji	6 %
▪ Počet dětí, žáků a studentů škol zřizovaných krajem	4 %
▪ Počet urgentních příjmů typu I v krajských nemocnicích	2 %

Finanční dopady:

Postupné navýšení podílu RUD krajů o **11,2 mld. Kč**, z toho 4 mld. Kč na úkor dotace z SFDI na silnice II. a III. třídy, v letech 2025–2027 (7,2 mld. + 2 mld. + 2 mld.).

Z toho v roce 2025 + 6 mld. Kč pro kraje a Prahu v novém přerozdělovacím schématu a dalších 1,2 mld. Kč pro Prahu dodatečným podílem na sdílených daních ve výši 0,1 % (nový § 3a).

Změna zdroje dat pro stanovení počtu obyvatel

- přechod z bilance ČSÚ na Registr obyvatel (ROB)
- přesnější čísla → víc odpovídají skutečnému pobytu obyvatel
- odpadnou skokové změny vyplývající ze sčítání osob
- do výsledků sčítání lidu se zahrnují jen osoby splňující statistickou definici obvykle bydlícího obyvatelstva, na rozdíl od ROB, který eviduje všechny občany s pobytem v ČR

Dopady na daňové příjmy obcí z důvodu změny zdroje dat o počtu obyvatel z ČSÚ na ROB v roce 2025

Počet obyvatel			Počet obyvatel			Počet obcí			Výnos SD (tis. Kč)			Ztráty (zatříděno dle ROB)			Ztráty (zatříděno dle ČSÚ)			Ztráta vyšší než 10% výnosu SD	
OD	DO	SK	CSU	ROB	Rozdíl	CSU	ROB	Rozdíl	CSU	ROB	Rozdíl	Počet obcí	Výše ztráty (tis. Kč)	Výběr obcí*	Počet obcí	Výše ztráty (tis. Kč)	Výběr obcí*	Počet obcí	Výše ztráty (tis. Kč)
1	99	A	27 542	26 257	-1 285	385	368	-17	607 450	560 186	-47 264	314	-12 417	130	323	-12 675	139	0	0
100	199	B	142 583	139 363	-3 220	965	946	-19	2 901 826	2 729 879	-171 947	864	-61 293	620	881	-62 894	637	0	0
200	499	C	661 947	656 502	-5 445	1 998	1 986	-12	13 018 456	12 431 262	-587 194	1 859	-288 896	1 692	1 872	-293 771	1 705	1	-882
500	999	D	976 424	985 301	8 877	1 374	1 389	15	19 477 565	18 838 967	-638 598	1 323	-439 468	1 300	1 314	-443 820	1 291	0	0
1 000	1 999	E	1 125 010	1 127 981	2 971	806	813	7	22 695 957	21 884 208	-811 750	769	-472 064	766	763	-477 170	760	0	0
2 000	4 999	F	1 350 592	1 404 823	54 231	448	468	20	27 315 943	27 301 105	-14 837	437	-477 007	437	419	-470 546	419	0	0
5 000	9 999	G	998 934	1 012 620	13 686	146	148	2	20 327 443	19 799 741	-527 702	139	-321 703	139	137	-326 642	137	0	0
10 000	19 999	H	920 692	970 747	50 055	67	70	3	18 538 319	18 781 808	243 489	60	-227 636	60	56	-212 964	56	0	0
20 000	49 999	I	1 364 515	1 328 660	-35 855	47	46	-1	27 583 639	25 759 640	-1 824 000	38	-214 047	38	38	-214 047	38	0	0
50 000	99 999	J	866 379	904 371	37 992	12	13	1	18 444 969	18 386 234	-58 735	7	-73 992	7	8	-102 031	8	0	0
100 000	149 999	K	210 275	317 511	107 236	2	3	1	4 546 537	6 585 461	2 038 924	3	-65 701	3	2	-37 662	2	0	0
150 000	a více	L	2 255 662	2 403 935	148 273	4	4	0	118 741 896	121 141 509	2 399 613	2	-17 858	2	2	-17 858	2	0	0
CELKEM ČR			10 900 555	11 278 071	377 516	6 254	6 254	0	294 200 000	294 200 000	0	5 815	-2 672 079	5 194	5 815	-2 672 079	5 194	1	-882

Pozn.:

SD – sdílené daně, ROB – Registr obyvatel

* Počet obcí, u kterých dojde ke ztrátě i přes navýšení počtu obyvatel z titulu změny zdroje dat.

** Modelový propočten byl proveden na posledních dostupných datech o počtu obyvatel obcí v době zpracování materiálu (1. 1. 2024).

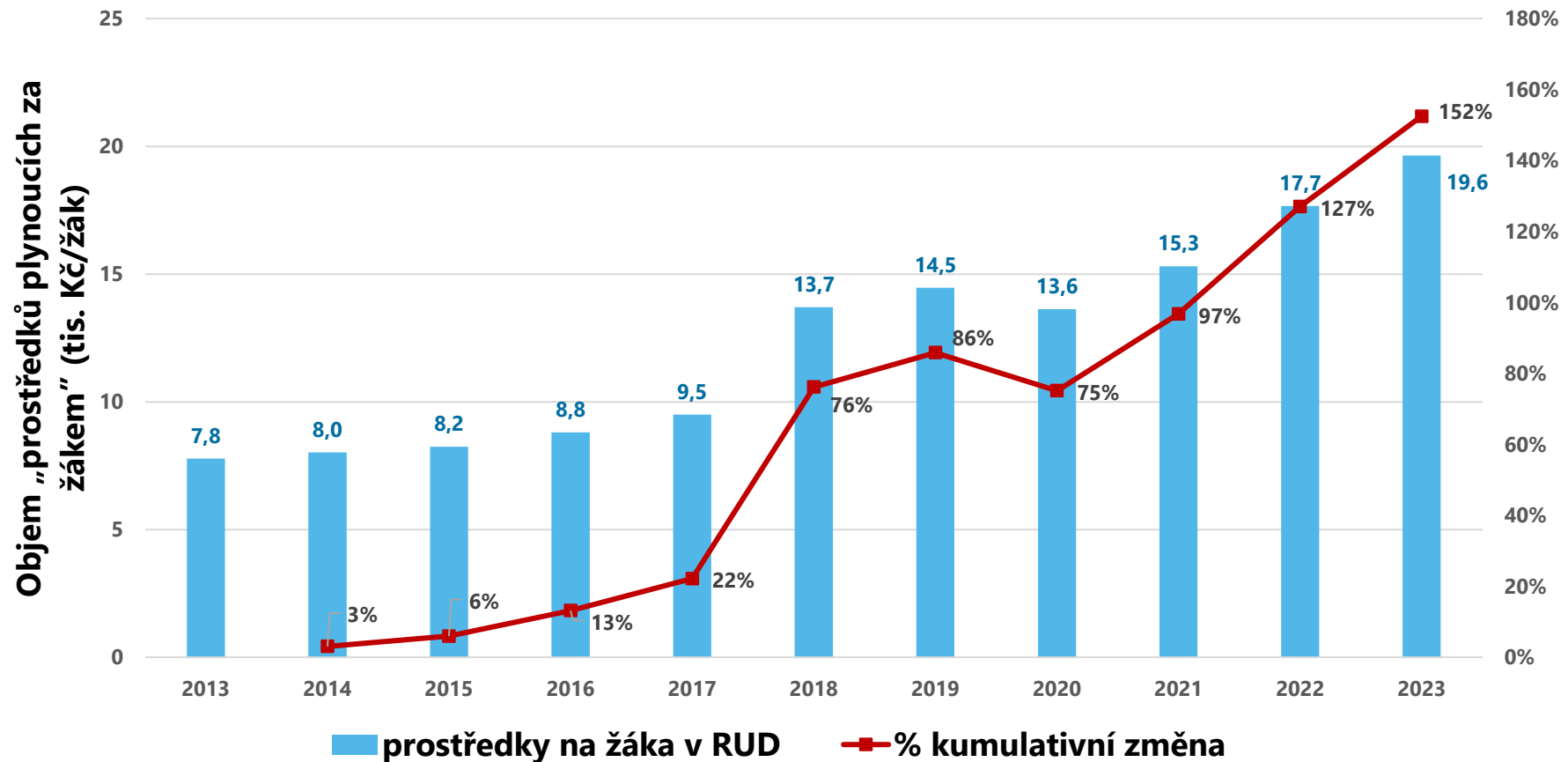
Převod prostředků na financování NPP a ONIV do RUD

- druhá etapa převodu kompetencí v oblasti regionálního školství na obce a kraje (v r. 2013 se do RUD převedl tzv. příspěvek na školství)
- **zajištění efektivnější alokace veřejných prostředků** pro financování části provozních výdajů týkajících se NPP a ONIV na místní úrovni
- **zvýšení autonomie samospráv** posílením jejich vlastních příjmů
- navrhovanou změnou se zdůrazňuje **odpovědnost zřizovatelů** (obcí a krajů) za provoz škol a školských zařízení

Vývoj objemu „prostředků plynoucích za žákem“ v RUD v letech 2013–2023

- inspirováno 1. etapou, kdy byl do RUD převeden tzv. příspěvek na školství

Převod prostředků na financování nepedagogické práce (NPP) a „ONIV“ do RUD

LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA

- novela zákona o RUD → navýšení podílů obcí a krajů na sdílených daních
- novela školského zákona → zrušení dotace na NPP a ONIV
- zrušení platové regulace státem (usnesení vlády k zákonu o státním rozpočtu)
- novela zákona o dotacích soukromým školám → zrušení provozních dotací

Převod prostředků na financování nepedagogické práce (NPP) a „ONIV“ do RUD

VÝHODY

- zjednodušení administrativy
 - omezí se agenda normativů
 - zruší se provádění rozpisů
- odpadne každoroční dohadování se o valorizaci a potřebném objemu prostředků
- zřizovatelé budou moct přizpůsobovat počet a strukturu NPP a ONIV místním podmínkám

Návrh SMO na rozpočtově neutrální komplexní změnu vnitřního přerozdělení daňových příjmů obcí

- snížení koeficientů 4 měst
- zvýšení koeficientu postupných přechodů obcí nad 30 000 obyv.
- zvýšení motivačního kritéria z 1,5 % na 10 % s paralelním snížením podílu na sdílených daních

Děkujeme za pozornost

odbor Financování územních rozpočtů

monitor.statnipokladna.cz

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/metodicka-podpora>

servicedesk@spcss.cz (dotazy k účetnictví a výkaznictví)

Ministerstvo financí
České republiky

